

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 17 СЕРПНЯ 1911. ЧИСЛО 33. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 17, 1911. No. 33.

Усіх наших читачів і прихильників просимо о вибачене, що отсе число виходить в зменченім форматі. Причина лежить в тім, що мотор, порушуючий друкарську машину, з вини контрактора попсував ся, і направа вимагала кілька днів часу. Печатанє в чужій друкарни з технічних зглядів є незвичайно утруднене, а при тім і получене з великими коштами. Ми отже вибираючи з двох злих менче, порішили таке, що отсе число наші читачі дістануть лиш на 8 сторін. Отсю кривду постараємо ся в найблизшім часі надоложити.

ВІДОЗВА
ДО ВСІХ П. П. МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАТОРІВ, ТАЙ ВІДДІЛОВИХ ПРЕДСІДАТЕЛІВ Р. Н. С.

Позаяк майже трета часть з п. п. місцевих Орґанізаторів не поступають так, якби після статута тай инших розпоряджень належало поступати, а тим самим завдають богато непотрібної роботи так гол. секретарям як і мені, — проте прошу всіх п. п. місц. Орґанізаторів, щоб в обсягу своїх чинностий, застосувались до низше поданих інформацій.

1. Декляраціі нових членів враз з вступним і инишми належитостями належить висилати на руки гол. фін. секретаря, а картки з книжки орґ. до мене. Ті картки прошу присилати тогди, коли новий член був через лікаря узнаний за здорового і декляраціи зістала відіслана там, де повисше згадано.

Всі картки мусять бути найдальше перед кождим першим до мене надіслані. Бо на примір лучилось таке: Один п. місц. орґ. прислав мені картки з мая десь около 6-го червня, коли я всі рахунки відіслав вже був гол. секретарови. За кілька днів пише, чому я йому не присилаю премії. Я не був в стані йому виплатити в червни, але аж в липни, позаяк він прислав за пізно картки.

2. Що до висилки премії і звороту мені посьвідок. Висилаючи премію, п. п. місц. Орґ. завше прошу, аби по отриманю звернув кождий посьвідку зараз. Але се у денекотрих діє ся инакше. Гроші відобрав, посьвідку згубив або вона лежить помежи його урядовими паперами, з якого то поводу я змушений два або й більше разів по таку писати. Отже прошу тих п. п. місц. Орґ., котрі знають, що еще за май, червень і липень винні мені посьвідки, най зараз мені такі відішлють.

3. Кілько належить ся п. місц. Орґ. за з'орґанізоване одного члена до Р. Н. С.? Один з п. місц. Орґ. пише до мене, що чуєсь покривдженим що-до премії, бо: „Я з'орґанізував — так він говорить — одного члена, взявєм від него 50 цнт. вступного. За него отримавєм 50 цнт. надгороди. Другим разом взявєм від члена $3.50, а Ви мені, Пане орґанізатор, знов тілько 50 цнт. дали, яко надгороду. Се нема справедливости і т. и.“

Отже даю Вам, Пане місц. Орґанізатор, до відома, що Р. Н. С. не платить якогось там проценту від вступного, яке платить новопоступаючий член, тілько 50 цнт. за кождого одного, без ріжниці, чи член заплатив 50 цнт. вступне чи $3.50.

А тепер слово до Вас, пов. відділові Предсідателі. Є богато відділів Р. Н. С., котрі не мають ще місцевого орґанізатора. Єслиж Вам, п. в. від. Предсідателі, лежить добро та розвій нашої орґанізації на серци, то прошу на найблизших своїх засіданях (мітінґах) вибрати особу, котра би радо та щирим серцем занималась орґанізованєм наших братів Русинів до Р. Н. С. Ті най ся зголосять до мене по книжки орґанізаторські тай по відповідні повновласти.

4. Тим п. п. місц. Орґанізаторам, котрі жадають премії за рік 1910 т. є. з перед конвенції, заявляю, що такої зачислити не могу, бо перше я перед конвенцією не урядував, а по друге, всі рахунки зістали ще перед конвенцією замкнені.

Ілія Моранець,
гол. Орґанізатор Р. Н .С.

Новий еміграційний закон. В Вашінґтоні предложено сими днями новий законопроєкт і нема сумніву, що він зістане введений в житє. Після нього наступилиб великі зміни в еміґраційних постановах. І так: Китайцям, вступ до сего краю має бути далеко більше доступний, як до тепер, з тим однак, що вони не можуть бути горожанами Злучених Держав.

Свобідно подорожувати по Злучених Державах можуть чужосторонні державні урядники, подорожуючі, купці і промисловці.

Вступу до Злучених Держав не будуть мати особи мужеського пола, від 16 або більше літ, котрі суть фізично настілько розвинені, що могли би читати і писати, а однак не уміють ні читати ні писати на жадній мові, або нарічу.

Є там однак застережене, що особа перебуваюча в Америці, може спровадити свого батька або діда, єсли вони є повисше 55 літ віку, або сина не старшого як 18 літ, без зглядy на те, чи вони суть письменні, чи ні.

Єсли корабельна компанія привезе до Америки імміґранта, котрому вступ тут заборонений, заплатить кару 100 долярів.

Робітникам, котрі приїжджають до Америки за контрактом, вступ є зборонений.

Кара 400 дол. є поставлена на того, що заохочує чужинців до імміґрації до Америки.

Єсли який еміґрант поповнить злочин в перших пятьох літах свого побуту в Америці, буде назад відісланий до старого краю.

Отсе суть найважнійші постанови нового закона, який безперечно зістане ухвалений.

ЗВІТ З ІЗІБРАНИХ ФОНДІВ І ЖЕРТВ.

На дни 12-го с. м. вислано за посередництвом фірми „Bank of Europe“, 1-st Ave., cor. 74-th Str., New York, N. Y. отсі фонди і жертви, збирані „Свободою“:

1). Жертви на приватну укр. гімназію Рогатині; (Краєвий Союз Кредитовий, кн. ч. 7000, Львів).

Оголошено:

в числі 13	-	$62.60
„ 26	-	12.50
Разом		$75.10 = 370.03 кор.

Число посьвідки: 10.683.

2). Фонд Олени Січинської (Краєвий Союз Кредитовий — Львів.)

Оголошено:

в числі 26 - $12.50 = 61.25 кор.

Число посьвідки: 10.684.

3). Фонд „Рідна Школа“ („Дністер“, кн. щадн. число 6.800. Львів.)

Оголошено:

в числі 13	-	$103.25
„ 14	-	11.00
„ 15	-	12.05
„ 16	-	2.00
„ 17	-	5.00
„ 26	-	17.22
„ 30	-	16.94
„ 33	-	8 00
Разом		$175.46 = 865.15 кор.

Число посьвідки: 10.685.

4). На памятник Т. Шевченка в Києві. (Краєв. Союз Кредит. кн. щадн. ч. 5555, Львів.)

Оголошено:

в числі 13	-	$10.70
„ 14	-	1.00
Разом		$11.70 = 57.27 кор.

Число посьвідки: 10.686.

5). На читальняний дім в селі Пеняки. (о. Гр. Групка, Пеняки.)

Оголошено:

в числі 13	-	$16.15
„ 14	-	4.00
„ 15	-	2.00
„ 16	-	7.90
Разом		$30.05 = 147.76 кор.

Число посьвідки: 10.687.

6). На укр. бурсу в Сяноці. (Краєвий Союз Кред., Львів.)

Оголошено: $9.40 = 45.89 кор.

Число посьвідки: 10.688.

7). Виборчий Фонд в Галичині. (Краєв. Союз Кред. кн. ч. 15.000. Львів.)

Оголошено:

в числі 21 - - $3.25 = 15.52 кор.

Число посьвідки: 10.689.

E147

СПРОСТОВАНЯ.

I.

В виказі новоприступивших членів, поміщенім в числі 31-ім „Свободи“, зайшла помилка в виказі членів з 237 відділу: іменно з 15 виказаних членів приступили до Р. Н. Союза лиш: Константин Вусач, Дмитриків Петро і Камінський Самсон. Прочі 12 членів приступили давнійше, а тепер змінили лиш свою адресу.

Т. Лабовський, гол. рек. секр.

II.

В розметі за місяць липень 1911 оголошено між иншим:
Від. 110. Гамада Агафія, ж. Івана 400.00
коли поправно має звучати:
Від. 119. Гамада Агафія, ж. Івана 400.00

Просить ся усіх інтересованих спростоване дотичної похибки приняти до відома.

С. Ядловський, гол. секр фін.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ“ В НЮ ЙОРКУ.

В 31-ім ч. „Свободи“ квітовано	$246.86
Тов. „Українська Воля“ в Ню Йорку, відділ Укр. Р. П. Ор. „Гайдамаки“	10.00
Братство сьв. Володимира в Ню Йорку	10.00
На бали братства сьв. Володимира в Ню Йорку зібрали Гр. Щербатий, Онуф. Шеремета і Ів. Матейко: по 50 цнт.: Ан. Котович і В. Мазур; Ілько Медвідь 30 цнт.; по 25 цнт.: Д. Ґула і П. Гуменюк; меншими датками $2.96. — Разом	4.76
На весілю В. Дядова зібрав Й. Хомів $5.37. В. Дядів від себе 1 дол. — Разом	6.37
Загальна квота	$277.99

Дальші жертви просить ся посилати на руки касієра: С. Чосник, 96 Ave. A., New York, N. Y.

Просить ся також принимати колекторів, котрі колектують по Ню Йорку. Кождий колектор має колекторську книжочку, на котрій є вибита печать Ком. до буд. Укр. Нар. Дому в Ню Йорку.

За Комітет:

Яків Корнат, предс.,
Стефан Чосник, кас.,
Іван Матейко, секр. фін.

ОБРУСИТЕЛЇ.

Повість із суспільного житя поліськоЇ Країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

— Ще сего не стало! — проворкотїла панї маршалкова, заглянувши йому через плечі на папір. Але вже пропало і пішов аркуш паперу на вандрівку від хати до хати, визиваючи насьмішливі уваги і ущипливі слова. Декотрі, витягаючи неохотно рубля, давали лише для того, щоби о них хто що злого не сказав, всї уважали то за напасть і ганили Віру Пилипівну, а лїкар Пшепрошинський, лихтар місцевий, не пожертвував готовими грішми нічого, лиш написав великими буквами, що дарує пять рублів із суми тих сто, котрі йому остав ся винен небіщик.

— Чи ви ошалїли! — сказав йому Петро Іванович, прочитавши таку дописку і з прудкости хотів роздерти папір, але як лїкар з чемними уклонами зачав представляти йому свої причини, то пан маршалок змяк.

— Я того не знав, не знав! то ваш інтерес, — сказав і взяв ся зраховувати зібрані гроші. В квотї показало ся сто і кілька рублів, зчисляючи і тих пять, котрі справникова мала потягнути сама від себе. Поліцай Кузьма, що ходив по містї за підписами, дуже був зрадований, що йому так добре пішло.

— Кілько гроший, що! — говорив він в корінним склепі жида Маєра, де брав усе оковиту для справника, розкладаючи зібрані гроші.

— Таки доста назбирав! — сказав зависно жид, позираючи на паперки.

— Хоть поховають як належить ся, — говорив Кузьма. — Добрий пан був... Часом був трохи прикрий, ну, звичайно, пан, але таки бувало розсердить ся, тай зараз подобріє. Свої його таки заїли...

— Або що? — запитав цікавий жид.

— Таки не мали над ним сумлїня... Коби небіщик був жив, чи був би він допустив, аби на його похорон чужі складали ся, — замітив він глубокоумно. — Який був хорий, ледво дихав, а за вином як посилає, то все бувало скаже: Скажи, Кузьмо, Маєрови, як пенсію возьму, то все заплачу. Бігме Боже!

— Файний був пан, — зітхнув жид, сховавши свої гроші і витер ніс полою свого замазаного даламана.

Віра Пилипівна як дістала до рук гроші разом з аркушем складковим, то мало не умлїла, прочитавши приписку чемного лїкаря, а не умлїла для того, що злість пірвала її велика і перешкодила занятись ся тою обструкційною роботою. Вона паплюжила лїкаря остатними словами; накинула ся на його жінку, на дїтий, на всїх кревних і знакомих його. Слова насували ся самі від себе. Нїколи ще не була так вимовною.

— Поміркуйте лише, — говорила вона до жінки судії. — Анно Гаврилївна. Поміркуйте лише, що я стратила мужа, що ми лишили ся без удержаня, Бог знає що тепер з нами буде, а він боїть ся стратити тих нужденних сто рублїв! Та він їх самими процентами від других відбере...

Анна Гаврилївна не знала, що на то сказати і зачала прощати ся. Віра Пилипівна, успокоївши ся трохи, зрахувала гроші, подивила ся, хто кілько дав, визлостила ся на протоєрея, що з свого достатку дав лише одного рубля, похвалила поліційного секретаря, що з свого недостатку дав два і зробивши в памяти якийсь математичний розрахунок, замкнула гроші до комоди.

На другий день був похорон. Лїза в жалобній суконї, з модною фризурою на голові упирала ся, що треба справити обід, що з поважаня для батька вона не допустить, аби поховати як-будь, а коли старий Гусев, приятель покійного, виложив її на розум, що за чужі гроші обідів справляти не випадає — то Лїза дуже розплакала ся, назвала тайком Гусева старим папугаєм і вийшла з покою, тріснувши дверми з цїлої сили, чим певно оказала своє поважанє для батька.

Хоть обіду не було, але поховало ся Кирила Семеновича з належною честию. Зібрали ся всї урядники, всї цікаві; то було безплатне видовиско, тож нікому не хотїло ся опустити його; сьпівали дяки, перед трумною несли хоругви і сьвічки; ішло много народу, балакаючи поміж собою, як зложені у покійного руки, кілько коштує сукно і у кого бране, кілько дадуть дякам і як побиває ся жінка. Все було в належнім порядку. Протоєрей в чорній ризї з срібними ґальонами чувствительно говорив проповідь своїм приємним тенором, дяки вдатно підхапували, а „вічная память новопреставленому болярину Кирилу”, що відсьпівав хриплим басом отець діякон, витиснула слези на очах Петра Івановича. Він витягнув хустину з кишенї, обтер лице, взніс очи до неба і сердечно подякував Богу за те, що умер не він, всїм потрібний „пан маршалок”, але старий, нікому непотрібний справник. Гуторячи, перешептуючись, сьміючись і осуджуючи, провела товпа народу покійника аж до самого цвинтаря, не хотячи опустити найменшої дрібниці сумного обряду.

Кирилови Семиновичеви призначили почесне місце там, де лежали знаменитші покійники; його поховали лицем на схід, відки видно було як на долони цїле місто, де він царствував недовго і де скінчив нещасливо.

На тім самім цвинтари, лише не в такім упривілейованім місци, там де не було не то паркану, але й простого плота, де сусїдські кози і свинї гуляли по гробах як по пасовиску, спочивав в простій деревяній трумнї і в арештантській одежи селянин Вовчої волости, Петро Підгірний. Там не було анї памятників, анї хрестів, взагалї ніяких знаків, котрі вказували би на місце вічного відпочинку. А як дощ розплескав і худоба розмісила насипи рівно з землею, тогди нїхто і не пізнав би, що то були колись, може й недавно, християнські гроби. Тут ховали арештантів, людий без роду і імени, случайно попавших до шпиталю чужосторонців, жебраків, всяких незнакомих приблудів, утоплеників, замерзлих і всїх погибших несподіваною смертию.

Рівночасно припавша смерть селянина Петра Підгірного і справника Кирила Семеновича завершила ряд епізодів дотикаючих історій сосніського „бунту”. Прочих пять „соучасників” випустили з криміналу в сам час, коли один із них, веселий і жвавий чоловік, Василь Крюк, доведений до крайної розпуки, хотів наложити на себе руки, а прочі майже отуманїли під замком від насильної бездїльности, з великої гризоти, самоти і нуди.

Петро Іванович, явившись до криміналу, сказав коротеньку, поучаючу промову, з котрої зрадувані мужики нїчого не зрозуміли; низько поклонивши ся „пану маршалкови”, подякували за ласку і вийшовши на волю, відсьвяткували той день так, що всї пять, а найдужше Василь Крюк, упили ся в найблизшім шинку.

Петро Іванович був дуже рад з своєї промови і з мужицької подяки, лише жалував, що у нас нема звичаю друкувати таких важних і мудрих промов. Потому, розповідаючи про всї ті події, завсїгди додавав, що „єсли соснївці з ласки того старого дурня справника попали до криміналу, то мають завдячити лише йому, Петрови Івановичеви, що не попали на каторгу”.

Конець першої части.

ЧАСТЬ ДРУГА.

I.

Від часу соснівського „бунту” минуло з півтора року і в повітовім містї много перемінило ся: прибули нові люди, зійшли зі сцени декотрі старі і сумна історія „прискорбныхъ недоразумѣній”, як урядово затитуловані були події соснівські, майже всїм випали з памяти.

Посередник Гвоздик, що на якийсь час попав був в страшну неласку, доступив знов ласки за протекцією Зинаіди Львівни і був припущений до внутрішних покоїв його превосходительства Михайла Дмитрієвича; Петрови Івановичеви Лупинському дали ордер і грошеву нагороду, а він з того поводу справив баль; на місце небіщика Кирила Семеновича був іменований справником пан Слонявєв, бувший становий, що прислужив ся чимсь його превосходительству при усмиреню бунту в його маєтности, через що й авансував при найблизшій нагоді для приміру і заохота прочих становних. Пану Слоняєвови було зразу на сїм чільнім становиску якось ніяково; але прозірливі люди знали добре, ще він, скоро тільки освоїть ся, борзо покаже свою правдиву барву. На місце легкодушного посередника Грохотова, котрий не вмів навіть нічим покористувати ся, приїхав з Вятки чи з Перми п. Швабс, котрий вже користував ся всїм а всїм. Судію слїдчого перенесли десь на північ, делїкатного прокуратора виелали на полудне, а на його місце приїхав чистої крови Німець Ґустав Андрієвич Шольц. Майже рівночасно з прокуратором Шольцем зявив ся і новий військовий начальник Олександер Данилович Зиков, а вкінци на місце умершого презеса суду наступив знаний з своєї спосібности Натан Петрович Куманов.

Одним словом, до попередного складу міського товариства прибули сьвіжі сили, а з наших старих знакомих остали ся лише Орлові, Колобов, Петро Іванович з родиною, судія Іван Тихонович з жінкою, протоєрей Сапієнца, ще декотрі менші риби і самою собою розуміє ся, також наш давнозамешкалий дипльомат Плятон Антонович Жуковський.

Петрови Івановичови Лупинському здавало ся, що він стоїть на вершинї своєї могучости, а між тим з боку запримічали, що зьвізда його починає клонити ся до долу. Сего годї майже було доглянути; він все ще всюди був першим, але деякі ознаки звіщали близький переворот. Петро Іванович довго і осторожно піднимав ся по драбинї, але вилїзши на сам верх, не зауважав, що йому закрутило ся в голові і не погадав, що кождої хвилї може упасти на долину. Йому хотїло ся, щоби його всї уважали за чоловіка порядного, розумного, дїяльного і чесного, особливо чесного. Відомо, що чим менше чоловік на що заслугує, тим упертїйше того добиває ся. Петро Іванович „добивав ся” хоробливо, уперто, а тут знаходили ся люди, що розповідали ріжні темні історії, про якийсь опікунський ліс, про якісь клепки, про якісь цінні папери. Часами давались чути зловіщі слова „ошуканьство”, „фальшивий підпис” і т. и. Розуміє ся, то були лише пусті слова, без найменшої юридичної підстави, вони відай і не доходили в своїй натуральній формі до „пана маршалка”, але Петро Іванович чув ся неспокійним. Здобув він собі капітал, становиско, мав намір купити на власність велику маєтність, котру до тепер тримав в посесії, устроїв собі такі обставини, котрим другі лиш завидували, був в добрих відносинах з ріжними превосходительствами, забезпечив собі прихильність самого ґубернатора, — не діставало бідному „панови маршалкови” лише одної малої річи: чистої совісти — а того ні відки було взяти! Бували такі ночи, що він не зажмурив ока до самого ранку, а встаючи з ліжка з запаленими очима, з жовтим лицем, з розпукою хапав ся за голову і говорив: „так не може бути.” Часом, щоби заснути, заживав морфіни. Від того часу, коли ступив на ховзку дорогу, коли вагуючись, приймив першого кубана, відтяв у мужика кавалок землї на користь пана, від тогди очутив ся він на тїй похилости, з котрої мусів скотити ся в долину і котив ся все низше, все низше, доки не дійшов до тої невидимої точки, що став у всїм себе оправдувати а других винуватити. Впрочім була одна хвиля в його житю, коли оглянувшись назад себе, пригадавши собі давні часи, хотів звернути ся в другу сторону — то було зараз по соснівській справі — але тут дали йому аванс і гроші, великі привілеї і разом з тим збільшились також його розходи. А тут ще доростали дїти, треба було пожурити ся їх вихованєм і подумати о будучій карієрі: з старшого Сергія мав бути дипльомат. Ті причини були так основні, що тяжко було спротивити ся покусі. В міру того, як збільшував ся тайний капітал, котрий після слів члена опіки, старого Гусева, уміщений був в скарбовій опікунській скрини, „пан маршалок” поволи змітував з себе ті моральні окови, котрі ще гамували його в трудним заводі збогачуваня. Тепер у него було ще одно сердечне бажанє: прославити ся чесним чоловіком. І він може й прославивсь би, коби не було на сьвітї незмордованого Петра Дмитрієвича Колобова.

Петро Дмитрієвич був, як на своє становиско, такий незначний чоловік, що великому „пану маршалкови” і в голову не приходило бояти ся його; він лише дивував ся, чому той якийсь Колобов йому не кланяє ся, але дивуючись і злостючись за то, він удавав, що того не замічає. Петро Дмитрієвич належав до покоління перших реформаторів Полїся; він служив в повновласній комісії, при Якушкинї і при тих перших посередниках, котрі прославивши ся „червоними” в очах ясновельможних, прославили ся потім майже божевільними, коли прийшов инший час і настали инші погляди. Тогди часи міняли ся швидко: то з мужиком носили ся, як не знати з якою дорогоцінною річию, саджали мужика рядом з паном, навіть і вище, вернули йому не лише образ його і подобу, підносили його, майже відкрили... Пан мав право лише згоджуватись на все; по найбільшій части пана навіть не питали ся; в мужика, противно, вмовили, що він може домагати ся і його не лише слухали, йому навіть підповідали. То було майже як на театрі і так само борзо скінчило ся як на сценї: зявили ся инші люди, пішли з гори инші циркулярі і побавивши ся мужиком, лишили йому, як в тій байці про рибака і рибку — одно діраве корито... Стали наново таксувати ґрунти, лїси і у мужика відоймили й то, що вже зачав був уважати за своє. Чиж то тяжко отуманити темного, невченого чоловіка? Коли сказали йому, що відоймає ся на правній основі, то він цїлком отуманїв, бо на тій самій основі йому і давали. Декуди мужик навіть вибаг ушрати ся і бунтувати...

Роззухваленого мужика поквапили ся вгамувати... нагайками і баґнетами, потому його цїлком закріпостили, перемінявши давне ярмо панщини, котрому все таки виднїв ся який такий конець, на ярмо урядничої самоволї, котрому вже й кінця ніякого не було! Тогди то, звітривши добичу, зявили ся з цїлию обрусїня Лупинські, Гвоздики, Ванини, Болванини, Акули, Овсянські, Ля-Петрі, Свистовські, а вкінци — Столярови... Словом, цїлий леґіон грабителїв-обруситєлїв. Петро Дмитрієвич Колобов мусїв піти на пенсію. Таким як він місця не було на тім Бальтазаровім пирі, який відограв ся на розвалинах минувшої доби. Примістивши ся, з ласки якогось доброго чоловіка, в відомостві ґрадусів, Колобов не переставав мати звязків з мужиком; до него приходили за радою з найдальших громад, він писав їм просьби, справляв куди потрібно, — часом дещо удавало ся йому, але звичайно не удавало ся, а знав він такі промахи обрусителїв, о яких не знав нїхто. Тож з зачудованєм і з гнївом дивив ся Петро Дмитрієвч, як підоймав ся в гору Лупинський; болїв його сей аванс за тих безкористних і нерозумних робітників, з котрими колись працював разом і котрі забрали ся з тої поліської Кольхиди не лише з такою самою порожною мошонкою, як прийшли, але ще й лишили по собі погану славу... „Дурнї! говорив Петро Іванович Лупинський о Якушкиних, — не знали, де раки зимують!” — Сам він, правда, знав те дуже добре...

(Дальше буде).

Справоздане касове Р. Н. Союза за місяць червень 1911 р

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	321	65
2	Mt. Carmel, Pa.	71	00
3	Olyphant, Pa	114	18
4	Jersey City, N. J.	52	90
5	Mt. Carmel, Pa.	91	50
6	Brownsville, Pa.	75	25
7	McAdoo, Pa	175	79
8	Elmira Heights, N. Y.	42	18
9	St. Clair, Pa.	129	20
10	Ansonia, Conn.	95	04
11	Waterbury, Conn.	33	59
12	Yonkers, N. Y.	94	18
13	Troy, N. Y.	34	18
14	St. Louis, Mo.	118	93
15	Buffalo, N. Y.	42	18
16	Lansford, Pa.	236	25
17	West Pawlet, Vt.	36	00
18	Seymour, Conn.	26	00
19	Homer City, Pa.	21	55
20	Jessup, Pa.	87	59
21	Mayfield, Pa.	16	50
23	Homestead, Pa.	87	25
24	Shamokin, Pa.	22	59
25	Trauger, Pa.	55	02
26	Belle Vernon, Pa.	28	00
27	Glen Lyon, Pa.	72	13
28	Mahanoy Plane, Pa.	245	91
29	Rhone, Pa.	88	33
30	Breslau, Pa.	92	03
31	Eleanor, Pa.	38	00
32	Trauger, Pa.	61	50
33	Northampton, Pa.	242	53
34	Old Forge, Pa.	25	59
35	Whitney, Pa.	51	00
36	Scottdale, Pa.	40	94
37	Chisholm, Minn.	76	59
38	Auburn, N. Y.	84	13
39	Syracuse, N. Y.	51	99
40	Edwardsville, Pa.	69	65
41	Westmoreland, Pa.	16	18
42	Passaic, N. J.	110	86
43	Simpson, Pa.	25	00
44	Mt. Carmel, Pa.	12	00
45	Philadelphia, Pa.	—	—
46	Plymouth, Pa.	167	05
47	Ambridge, Pa.	36	73
48	McKeesport, Pa.	100	54
49	Powhatan, W. Va.	20	00
50	Desloge, Mo.	3	00
51	Yatesboro, Pa.	53	10
52	Holyoke, Mass.	13	00
53	Pittsburg, Pa.	197	25
54	Terryville, Conn.	17	90
55	Carnegie, Pa.	99	13
56	McKees Rocks, Pa.	20	80
57	Cohoes, N. Y.	29	59
58	Ramey, Pa.	100	55
59	Leisenring, Pa.	51	30
60	Baltimore, Md.	21	09
61	Dunlo, Pa.	115	50
62	Lopez, Pa.	13	13
63	Ford City, Pa.	78	77
64	Gradatim, Pa.	6	00
65	Elizabeth, N. J.	106	14
66	New York, N. Y.	51	54
67	Butler, Pa.	9	00
68	Ansonia, Conn.	10	59
69	New York, N. Y.	12	00
70	Jersey City, N. J.	148	75
71	Franklin Furnace, N.J.	23	60
72	Alden Sta., Pa	92	95
73	Providence, R. I.	17	58
74	Granville, N. Y.	18	00
75	Mt. Carmel, Pa.	24	00
76	Newark, N. J.	36	90
77	Yorkville, O.	16	00
78	Minersville, Pa.	234	88
79	Meyersdale, Pa.	18	00
80	Pleasant Valley, Pa.	49	00
81	Baltimore, Md.	28	18
82	New Alexandria, Pa.	84	43
83	Carnegie, Pa.	14	54
84	Canonsburg, Pa.	24	59
85	Hazleton, Pa.	170	18
86	Olyphant, Pa.	11	00
87	Lancaster, N. Y.	24	36
88	Tonawanda, N. Y.	11	18
89	Simpson, Pa.	13	00
90	Centralia, Pa.	52	25
91	McKees Rocks, Pa.	33	43
92	Taylor, Pa.	61	63
93	Newburgh, O.	16	00
94	New Britain, Conn.	—	—
95	Beaver Meadows, Pa.	80	88
96	Pittsburg, Pa.	63	80
97	Marion Heights, Pa.	18	00
98	Shenandoah, Pa.	34	50
99	Wilkes Barre, Pa.	88	17
100	McKeesport, Pa.	13	31
101	Canonsburg, Pa.	6	72
102	Cleveland, O.	99	68
103	Export, Pa.	13	75
104	Perth Amboy, N. J.	105	59
105	Nicetown, Pa.	22	72
106	Chicago, Ill.	107	99
107	Sayre, Pa.	41	56
108	New York, N. Y.	90	76
109	Ellsworth, Pa.	42	87
110	Leetsdale, Pa.	40	50
111	Allegheny, Pa.	19	95
112	Cleveland, O.	23	46
113	New Florence, Pa.	47	59
114	Dunmore, Pa.	56	00
115	New Philadelphia, Pa.	41	50
116	Chisholm, Minn.	15	73
117	New York, N. Y.	64	43
118	Pittsburg, Pa.	10	95
119	Latrobe, Pa.	42	00
120	Spangler, Pa.	89	97
121	Trenton, N. J.	136	09
122	Trenton, N. J.	74	77
123	Scranton, Pa.	28	41
124	Ormrod, Pa.	35	81
125	Chicago, Ill.	—	—
126	Beaverdale, Pa.	41	43
127	Buffalo, N. Y.	59	11
128	Lorain, O.	15	77
129	Sykesville, Pa.	51	78
130	Pittsburg, Pa.	37	61
132	McKeesport, Pa.	42	13
133	Newark, N. J.	51	65
134	Ernest, Pa.	42	25
135	Smoke Run, Pa.	141	50
136	Carnegie, Pa.	27	36
137	West Seneca, N. Y.	6	00
138	Philadelphia, Pa.	7	46
139	Oil City, Pa.	28	00
140	Youngstown, O.	48	65
141	Little Falls, N. Y.	52	04
142	Elisabeth, N. J.	49	83
143	Windber, Pa.	36	00
144	New York, N. Y.	15	18
145	Altoona, Pa.	19	10
147	Allentown, Pa.	75	72
148	California, Pa.	22	59
149	West Seneca, N. Y.	21	93
150	Pittsfield, Mass.	10	35
151	Allentown, Pa.	9	72
152	Homestead, Pa.	50	00
153	Berwick, Pa.	57	80
154	Dunmore, Pa.	39	85
155	Perth Amboy, N. J.	35	49
156	Sheffield, Pa.	20	37
157	Donora, Pa.	72	54
158	Creekside, Pa.	32	10
160	Jamaica, N. Y.	34	20
161	Tower City, Pa.	32	00
162	Scranton, Pa.	44	31
164	N. Hadley, Mass.	11	59
165	Chicago, Ill.	55	77
166	Barnesboro, Pa.	47	00
167	Cumbola, Pa.	38	11
168	Perth Amboy, N. J.	46	04
169	Scranton, Pa.	53	03
170	Chauncey, Pa.	—	—
171	Pittsburgh, Pa.	30	74
172	Fredericktown, Pa.	45	50
173	Cleveland, O.	24	59
174	Oxford Furnace, N. J.	29	00
175	Detroit, Mich.	22	97
176	New Burgh, N. Y.	23	00
177	Vegreville, Alta., Can.	9	00
178	Manchester, N. H.	7	36
179	St. Louis, Mo.	85	04
180	Scarbo, W. Va.	24	00
181	Manville. R. I.	8	27
182	Dixonville, Pa.	51	36
183	Sunderland, Mass.	16	18
184	Whiting, Ind.	55	00
185	Hazleton, Pa.	46	50
186	McAdoo, Pa.	39	59
187	Ford City, Pa.	38	08
188	Ginter, Pa.	81	02
189	South Fork, Pa.	33	18
190	Newark, N. J.	25	91
191	Troy, N. Y.	37	34
192	Herkimer, N. Y.	36	52
193	Red Star, W. Va.	10	00
194	Minneapolis, Min.	30	77
195	Peckskill, N. Y.	19	59
196	Whiting, Ind.	47	95
197	Swoyers, Pa.	75	72
198	Port Jerwis, N. Y.	28	69
199	Whiting, Ind.	36	59
200	Syracuse, N. Y.	—	—
201	Whippany, N. J.	12	68
202	Auburn, N. Y.	15	67
203	Brooklyn, N. Y.	31	17
204	New York, N. Y.	16	99
205	Emerald, Pa.	33	77
206	Woonsocket, R. I.	22	33
207	Jeanette, Pa.	70	01
208	Kingston, Pa.	51	59
209	Carteret, N. J.	85	59
210	Westchester, N. Y.	15	00
211	Stapleton, N. Y.	14	95
212	Cleveland, O.	33	00
213	Bayonne, N. J.	40	71
214	McKees Rocks, Pa.	22	49
215	New York, N. Y.	20	77
216	Hazleton, Pa.	68	25
217	Rochester, N. Y.	22	06
218	Youngstown, O.	28	80
219	Bakerton, Pa.	71	15
220		48	42
221	Chicago, Ill.	31	01
222	Mahanoy City, Pa.	94	54
223	Port Bowkley, Pa.	61	00
224	Belle Valley, O.	22	59
225	Desloge, Mo.	53	52
226	Hammond, Ind.	17	00
227	Derry, Pa.	53	00
228	St. Clair, Pa.	22	00
229	Scranton, Pa.	104	65
230	Monessen. Pa.	—	—
233	New York, N. Y.	18	14
234	Elizabethport, N. J.	56	97
235	Rossford, O.	31	08
236	Ambridge, Pa.	3	09
237	Chester, Pa.	39	40
238	New Alexandria, Pa.	2	00
239	Philadelphia, Pa.	58	35
240	Phoenixville, Pa.	13	00
241	Newark, N. J.	14	58
242	Hawthorne, Ill.	25	37
243	West Pullman, Ill.	13	81
244	Bellefonte, Pa.	17	93
245	Trenton. N. J.	41	20
246	Crompton, R. I.	16	17
247	Wilmington, Del.	35	.31
248	Coatesville, Pa.	30	77
249	Nanticoke, Pa.	33	30
250	Pittsburg, Pa.	84	31
251	Cleveland, O.	24	69
252	Northampton, Pa.	23	18
253	Lopez, Pa.	47	18
254	New Britain, Con.	12	32
255	West Newton, Pa.	32	95
256	Ronco, Pa.	18	77
257	Spring Valley, N. Y.	15	90
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	24	18
259	Chicago, Ill.	34	98
260	Taylor, Pa.	38	28
261	Taylor, Pa.	39	85
262	Ansonia, Conn.	12	54
263	McKees Rocks, Pa.	30	00
264	Juliet, Ill.	29	00
265	Taylor, Pa.	53	69
266	Glen Lyon, Pa.	32	61
267	Kingston, Pa.	26	95
268	Duquesne, Pa.	40	35
269	East Chicago, ,,Ind.“	30	00
270	Youngstown, O.	20	00
271	Troy, N. Y.	—	—
272	Delano, Pa.	16	00
273	Hudson, N. Y.	21	00
274	Youngstown, O.	23	77
275	Perth Amboy, N. J.	46	85
276	Ambridge, Pa.	30	31
277	Hartford, Conn.	15	90
278	Wilkes Barre, Pa.	41	13
279	Glen Campbell, Pa.	23	25
281	Manchester, N. Y.	19	00
282	Syracuse, N. Y.	14	90
283	Auburn, N. Y.	18	04
284	Rome, N. Y.	10	18
285	Glassport, Pa.	12	00
286	Lorain, O.	14	13
287	Carnegie, Pa.	11	00
288	So. Betlehem, Pa.	22	52
290	Clarksburg, W. Va.	16	35
291	Brooklyn, N. Y.	15	13
292	Detroit, Mich.	22	27
293	Duquesne, Pa.	42	00
294	Madera, Pa.	36	45
296	New Kensington, Pa.	30	95
297	Dravosburg, Pa.	21	59
298	Holden, W. Va.	22	00
299	Kent, Pa.	16	00
300	Johnstown, Pa.	62	54
301	Chicago, Ill.	18	26

Звернено невиплачений чек ч. 1896 до приходу 500.00

Прихід за червень єсть - 13.664.40

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Івані Сацко, Olyphant, Pa.	150.00
Василю Дудра, Olyphant, Pa. - - - - -	400.00
Петрі Доманич Olyphant, Pa.	1000.00
Атаназію Телех, Olyphant, Pa. - - - - -	1.000.00
Йосифі Бабяк, North Hadley, Mass. - - - -	500.00
Сильвестрі Янковськім, Minersville, Pa. - - -	500.00
Івані Яґело, Bethlehem, Pa.	500.00
Івані Петрина, Scranton, Pa.	1.000.00
Тимкови Мацко, Trauger, Pa.	500.00
Насті Токарчук, Ramey, Pa.	400.00
Юстині Смольській, Derry, Pa. - - - - -	400.00
Розалії Сеґерич, McKees Rocks, Pa. - - -	400.00
Насті Дзюла, Alden, Pa. -	400.00
Анні Бренкач, Mt. Carmel, Pa. - - - - -	400.00
Маґді Малїборська, Sheffield, Pa. - - - - -	400.00

Запомога для:

Михайла Масляр, Olyphant, Pa. - - - - -	100.00
Івана Зазуля, Auburn, N. Y.	100.00
Николая Терпеливець, New York, N. Y. - - -	100.00
Михайла Кримський, Scranton, Pa. - - - -	100.00
Орґан Р. Н. Союза - -	1.329.00
Надгорода орґанїзаторів за червень і липень - -	188.33
За статути Р. Н. Союза решта	925.93
Платня Головн. Урядників Р. Н. Союза - - -	270.00
Адмiнiстрацiя Р. Н. Союза	237 35
Розхід за червень є	$11.300.61

Зіставленє:

Прихід за червень єсть	13.664.40
Готівка з кінц. мая остала	75.147.45
Процента до 30. червня 1911	434.77
Весь прихід разом єсть	$89.246.62
Розхід за червень єсть	11.300.61
Готівка з кінцем червня остає - - -	$77.946.01

З того:

Фонд сирітський . . .	42.950.09
,, резервовий . . .	18.190.46
,, народний	3.555.28
,, бідних	5.974.98
,, еміґраційний . . .	1.204.82
,, розпорядимий . .	6.070.38
Разом	$77.946.01

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопис для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий мони ордер. Мони ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісї, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

ЯКИМИ МОРАЛЬНИМИ СИЛАМИ ПОСЛУГУЄ СЯ „НОВИЙ Р. Н. СОЮЗ".

Наші читачі певно пригадують собі допись з Перт Амбою, Н. Дж., під заголовком „Славне віче"? Ся допись була поміщена в 27-ім числі з 6-го липня с. р. Сю допись, між иншими, підписав також і Стефан Кордияк.

Минуло дві неділї і нараз 22-го липня приходить до редакції лист, підписаний: Стефан Кордияк, в якім заявляє рішучо, що підписаний ніякої дописи ані не писав, ані її сам не підписував, ані навіть нікому не давав припоручення підписувати його під згаданою дописею; взагалі, про сю допись підписаний дізнав ся в перве доперва тоді, коли її прочитав напечатану в дотичнім числі „Свободи." Наприкінци висказує ще своє обурене по причині нечесного поступованя деяких людців, що сьміють підписувати людий без їх відома, згоди і уповажненя.

Справа видала ся нам надто важна, і тому, щоби дізнати ся про близші подробиці, та щоби і впевнити ся, чи не зайшла яка містифікація, віднесла ся наша редакція сейчас, того самого дня з листовним запитом до Ст. Кордияка. Лист сей був писаний в такий спосіб, щоколиб приміром Кордияк спростованя не писав, лиш хтось другий підписав ся під його імя, то він, діставши отсей лист з запитами від редакції, бувби його ніяк не зрозумів, і мусівби був опять віднести ся до редакції з просьбою о виясненя.

В понеділок, дня 24-го липня, отже відворотною почтою, приходить відповідь на наш лист, опять підписана Стефаном Кордияком, в якім були подані відповіди на всї запити зі сторони редакції, та понопне жадане вияснення і спростованя дотично згаданої дописи.

По одержаню сего другого листа редакція набрала переконаня, що чоловікови дійсно зроблено кривду, бо без його відома і позволеня підписано його під дописю, з якою він не годить ся, та що саме принціпіяльне поняте справедливости вимагає, сю кривду, заподіяну йому посередно часописю, в тійже часописи направити. І на тій підставі поміщено в 31-ім числі „Спростоване" Стефана Кордияка.

Здавало ся, що справа скінчена. Та ні! На дни 9-го с. м. надходить до нашої редакції опять лист від Стефана Кордияка, слідуючого змісту:

„Спростоване на спростоване.

Позаяк в 31ім числі „Свободи" появило ся спростоване, підписане моїм іменем, тому я днесь отсим осьвідчаю і заявляю, що се спростоване появило ся без моєї відомости, я його не писав нїколи і нїколи не підписував.

Дуже сумно, що посеред нас находять ся такі одиниці, що фальшують самі підписи, а ще й другим се закидають, та впроваджують в блуд редакцію та весь загал читачів.

Допись „Славне віче" я підписав сам, особисто разом з иньшими.

Стефан Кордияк, m. p."

Виходило, що так „Спростоване", як і відповідь на лист, писаний редакцією до Ст. Кордияка, були підроблені; що сего листу не одержав адресат, лиш відібрав його хто инший, і хто инший відповів в його імени, та без його відома.

Доходженя, переведені двома редакторами дня 11-го с. м. на місци в Перт Амбою, виявили таке: Лист, присланий редакцією до Ст. Кордияка, відібрав один з братів Пелешаків; се потвердив Поляк, сальоніст, що віддав лист адресований до Ст. Кордияка, Пелешакови. Сей факт відразу вказав дорогу „до клубка." Цїлого сего підлого діла допустили ся „славні" на весь Перт Амбой, Пелешаки, яких „характерність" та круті стежки, якими вони звикли ходити, змальовано в дотичній дописи з 27-го числа „Свободи", а яка — річ природна — не могла бути їм по нутру. Кажуть люди, що „правда в очи коле" — і вона в тім випадку болючо вколола Пелешаків. Сеж розкрито перед сьвітом їх моральну вартість, і вони сеже не могли ніяк переболїти. Чесною дорогою очистити ся не могли, бо і не було способу в виду їх дотеперішнього поступованя, і тому то вони вхопили ся лайдацтва, кваліфікуючого ся перед кратки а підходячого під один моральний уровень з такими ділами, як влазенє нічю в чужу комору, пробоене ножички з револьвером в руці від прохожого в пустім переулку, витягане калиток з чужого кармана, розбиване і мордоване в лісі, і т. п. Хоть — правда — се послїдне Пелешакам, зовсім не новина, як на се наглядно вказує допись з 30 числа „Свободи." І сї люди, з моралю Бушменів, в своїм власнім інтересі пишуть листи в імени другого, підписують їх, відбирають і відчинюють листи писані до людий чужих, допускають ся ошуства на велику скалю.

Про характер тих „патріотів" сьвідчать численні факти, з яких наводимо тут деякі. І так перед якимсь часом з 155-го відділу Р. Н. Союза, в Перт Амбой виїхало трьох членів до Йорквіл, Огайо. Відси прислали вони на руку Пелешака, як секретаря їхнього відділу, кождий що два місяці по 5.00 дол., отже разом 15.00 доларів що другий місяць, на покрите своїх з'обовязань зглядом братства і Р. Н. Союза. Пан Пелешак гроші преспокійно брав в свій карман, а сараків викинув з братства і Р. Н. Союза. І так робив протягом 7 до 9 місяців. Нещасте хотіло, що в тій майні, де вони робили, наступив вибух і одному з них відірвало руку а двох тяжко покалїчило. Вони зажадали підмоги з братства і Р. Н. Союза і доперва тепер показало ся ціле лайдацтво Пелешака. Один з ошуканих ним, калїкою вернув до Галичини, а двох, Климент Гіжа і Михайло Обшарний живуть ще днесь в Перт Амбой.

Подібно поступив сей пан Пелешак і з Семком Гаврищом. Через 9 місяців брав від нього гроші, а рівночасно викинув його з братства і Р. Н. Союза.

І чиж дивниця, що люди з таким вродженим злодійським талантом пустили ся на таку дорогу, як підроблюване листів? І вони мають ще на стільки витертого чола, що сьміють горлати, що „ось то ми патріоти!" Панове Пелешаки! Таких „патріотів", як се ви, колиб наша Русь позбула ся як найскорше, то в мить загоїлаб ся на її орґанізмі найвонючійша рана.

А олифантському „Новому Р. Н. Союзови" треба лиш поґратулювати за набуте таких цінних жемчугів-орґанізаторів, як Пелешаки. Але правда: ідея кирині і злоби лиш підлість може ужити за своє оруже.

ЯК ТО П. ЛУЦІВ ХОТІВ ЗАЛОЖИТИ НОВИЙ ЖЕНСЬКИЙ ВІДДІЛ „ГАЙДАМАКІВ".

Підчас орґанізованя нового відділу до Р. Н. С. на Савт Сайд, Шікаґо, Ілл., мав я спосібність переконатись, в який то спосіб аґенти, чи там місцеві орґанізатори від „Гайдамаків" орґанізують нові відділи.

На Савт Сайт, Шікаґо, галицькі Русини, котрі через довший час належали до російського братства сьв. Володимира, покинули його і заложили тов. сьв. Петра і Павла, яке вступило до Р. Н. С. і отримало ч. 220. Наколи висше згаданий відділ зачав ся орґанізувати, не заспали також і тамошні Русинки. Зачали орґанізувати сестрицтво з тим наміром, щоби також вступити до Р. Н. Союза. Дня 23. липня с. р. зібрались члени товариства сьв. Петра і Павла на свій мітінґ, а сестрицтво в домі п. Томашевського зібралось знова в тій цїли, аби вписати для себе декларації. Я того самого дня не міг їм помочи в їх так важній праці, та лише сказав, що на 30-го липня всьо зроблю. Ну й стало ся.

Приїхав я на означений день, і довідав ся цікавої річи. Ото трафив ся менї заступник. Хто? Нікий п. Луців, котрий знає трошки дякувати. Пан Луців, коли почув, що Русинки хотять заложити сестрицтво, вчіпив ся їх, мов ріпях кожуха; лазив за ними, вговорював, що все сам за них зробить. А робив се все в тайні, не кажучи правди, що не до Р. Н. С., але до „Гайдамаків" їх хоче втягнути. Зібрав від кождої по 25 цт. (не знаю, чи то вступне мало бути) і може булаб йому якось вдала ся штучка, (але не надовго) тільки бідака сам зрадив ся. Похвалив ся перед одним тамошним Русином: „на злість Моранцеви заложу сестр. до „Гайдамаків"; сей чесний чоловік, видячи облудне поступованє п. Луціва, доніс менї. Коли з зібраних запитав, де вони вписують ся, всї одноголосно відповіли, що до Р. Н. Союза, т. є. там, де їх мужі так брати вписались. Розвідавши ся про справу, ті аж здумїли ся, що п. Луців так по лайдацьки з ними хотів поступити. Настав між мною а п. Луцівом красненький переговор, підчас якого той (понеже не вдала ся йому штучка) напав на Р. Н. С., на всїх і на вся, та так розлостив ся, що може бідненький на здоровлю потерпіти.

Бувби неборачиско може й обірвав суху лазню за своє ошуство від Русинок, але маленьким кроком (як заяць перед псом) виніс ся з галї.

Наколи непрошений гайдамацький аґент вже виніс ся, приступили ми при помочи тамошного о. Паздрія та п. Лещишиного і иньших чесних Русинів до праці, і за короткий час, сестрицтво було готове. На відході засьпівано кілька українських пісень, а відтак вдоволені наші чесні Русинки удались домів.

За се Вам, чесні Русинки, най буде честь і слава, що Ви не дали ся через аґента, п. Луціва, втягнути до Содоми. Прошу Вас, єсли той переступить ще коли Ваш поріг, то загляньте, в котрім кутї стоїть Ваша мітла.

А тепер ще слово до Вас, Пане Луців. Хотів я з Вами побалакати, але за скоренько якось вийшлисьте з галї. Отож Вас питаю: чи Ви думаєте, що Русини тай Русинки на С. С. Чікаго, Ілл. суть вже так несьвідомі, що Ваших облудних підступів не були би спостерегли? Чи всї Ваші місц. орґанізатори в той спосіб, як Ви, орґанізують нові відділи? Як так, то красна се орґанізація. Ганьба таким аґентам, котрі чоловіка против його волї впихають там, де йому не подобає ся! Що Ви думаєте зробити з тими кводрами, п. Луців? Чи Ви їх побирали після статута, чи на що? Я Вам скажу, на ухо, тихенько таке: деякі з сестер хотіли зараз удатись на поліцію, та при її помочи, зажадати від Вас звороту. Другі були милосерднїйші, та сказали, щоб Вам їх зіставити, бо Ви і так слабого здоровля, то придадуть ся Вам. Знайте, пане Луців, що місцеві орґанізатори нашого Р. Н. С. в инший (т. є. справедливий, після статута) спосіб орґанізують людий. А Ви як поступили з тими Русинками? Чи так, як пристоїть на порядного чоловіка? І хочете ще бути (як чую:) в їх парохії дяком?

При кінци скажу Вам таке: єсли Ви дійстно, пане Луців, такий загорілий гайдамацький орґанізатор, що хочете з'орґанізувати у нас новий відділ, то прошу Вас, удайтесь до нас, на Норт Сайт, а тут є так само загорілий „гайдамака", Іван з Бурштина. Єсли Ви з своєю сімєю, тай згаданий Іван з своєю і з своїм шваґром впишетесь, маєте вже готовий відділ і готову славу. А від чесних та порядних людий: руки по швам!

Ілія Моранець,
головний орґ. Р. Н. С.

ПОШУКУВАНЯ.

ПОШУКУЮ у важній справі своєї сестри Евдокії Котик, родом з села Путятинції, пов. Рогатин, Гал. Хтоби знав про неї, або вона сама, нехай зголосить ся на адресу: John Shwec, 67 Woodberry St., Rochester, N. Y.

ПОШУКУЮ своєї сестри Анни Ковач із Імстичова, Бережанської столиці (Угорщина). Її муж називає ся Мих. Гомчак. Хтоби про них знав, або вони самі, най зголосять ся на адресу: John Kovacs, Box 221, Wilson, Pa.

КАЛЄНДАР.

СЕРПЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
17	Четвер	7 Отрок в Еф.
18	Пятн.	Предпр. Преоб.
19	Субота	Преобр. Госп.
20	Неділя	Дометія, Пул.
21	Понед.	Еміліяна кір.
22	Вівтор.	Матея апост.
23	Середа	Лаврентия м.

НОВИНКИ.

¶ Всіх послів в австрійськім парляменті є 516. Між ними є: 120 рільників, 59 адвокатів, 59 дневникарів, 41 публичних урядників, 40 професорів, 36 приватних урядників. 22 ремісників, 22 попів, 21 судіїв, 14 промисловців, 13 капіталістів без занятя, 10 учителів, 9 лікарів, 9 бувших міністрів, 8 техників, 7 купців, 5 політичних урядників, 1 робітник, 1 офіцир на пенсії, 1 радник громадський, 1 артист-маляр, 1 письменник і 1 міністер.

¶ Англійська мова в мадярських полках. В [illegible] полку в Кошицях введено анґлійську мову як мову полкову (Regimentssprache). Більшість жовнірів того полку — сини угорських еміґрантів, перебуваючих в Америці. Виховані в Америці молоді люди не знають иншої мови крім анґлійської.

¶ Батько убійником своїх дітий. В Тріфайль склала ся недавно тому кровава родинна подія. Робітник Антін Глябіч, вернувши вечером з копальні до дому, післав свою жінку до шинку по вино. Вернувши зі шинку, застала жінка дім замкнений, — в комнаті не сьвітило ся. З помочю сусідів виважила двері, увійшла до комнати і найшла обох своїх синів в калужі крови: один вже не жив, а другий ще трохи дихав. Побіч позарізуваних дітий, стояв спокійно їх батько-убійник Глябіч. Коли його приарештовано і запитано про причину сього звірського його поступку, відповів, що не хотів, як старий чоловік, аби по його смерти його діти валяли ся по чужих людях.

¶ Щаслива дитина. На зелізничім шляху коло перестанку Гаївижні (Галичина) бавив ся син будника маленький хлопчик Ярослав Кучинський. В тій хвилі надїхав тяґаровий поїзд з Бірок великих. Машиніст побачив хлопчика на шинах за пізно, так, що не годен був сейчас задержати поїзду. Хлопчик оголомшений гуком і шумом машини нараз мов онімів і впав між шини. Саме надїхала льокомотива і над тілом хлопчика пересунулась ціла своїм тягарем враз з двома возами. В сїй хвилі хлопчик прочуняв і хотів втікати, ба навіть наставив руку і голову, на щастє в сїй хвилі станув поїзд так, що колесо третого воза лиш ледви торкнуло голову щасливої дитини. Сьому всьому приглядав ся в розпуці батько з хоруговкою в руці на „вільний переізд“ і з страху та омлїня не годен був рушитись з місця. Якаж була його радість, коли машиніст і паляч принесли йому чудом уратовану живу дитину.

¶ Утікав з домовини. В селі Зворнику, в Боснії, положили мертве тіло селянина Радича до домовини. Коли в хаті не було нікого, зірвав ся Радич і втік до городу, де зі страху помер на праву, а люди дивували ся, як мертвий перейшов до городу.

¶ Російське гільтайство. Російські власти, знані по цілім широкім сьвіті зі своєї грубоскірости, пописали ся і останними часами своєю широкозвісною прикметою. Коли прогулька укінчених учеників Українців буковинської учительської семинарії під проводом проф. Сімовича, звидужучи Київ, удала ся між иншим і на могилу пок. українського письменника і діяча Бориса Грінченка віддати честь заслугам Покійника, налетіла там на наших прогульковців київська російська поліція і їх звідтам прогнала. Ось так витають у себе російські власти своїх братів Славян!

¶ Кровава пімста. В московськім селі Дутровскоє підпалив хтось один дім. Мешканці села скликали всіх тих, хто жив з підпаленим в незгоді. Коли ці зійшли ся, почала громада питати, хто підпалив хату. Очевидно, що ніхто не признав ся, а тоді розьвірена громада вимордувала їх разом з родиною, т. є. 27 осіб.

¶ Спав сто одинайцять днів. В місті Катеринославі, на Україні, трафила ся дивна пригода. В тамошній тюрмі попав селянин Мусій Трохименко в дивний сон і спав уже 111 днів. Його перевезли до шпиталю.

¶ Царська кухня. Кухня російського царя не має великої слави у людий, що її знають; коли би навіть всі вісти, які кружляють про сю кухню, взяти з певною засторогою, то всеж таки лад в ній є справді „істінно-русскій“. Коли перед кількома роками попав був цар в тифну горячку, заявила одна петербурська дама, яка видно добре була обзнакомлена з відносинами на царськім дворі, що її се не дивує зовсім після того, як оглянула царську кухню. Перейшовши з чудових комнат царської палати до кухні, вдаряє в очи не до описаня контраст і обридженє. Ся дама бачила одного з кухарів на дощці, повній страшного бруду. При розпитах довідала ся, що на сїй дощці сїчуть мясо, яке подають цареви до стола. Коли вона звернула увагу кухареви, що не апетитно з такої кухні їсти, відповів сей рівнодушно, що він дійсно не їсть в кухні, лише в місті. Можливе, що ся дама троха „пересадила“, але певною річию є, що цар видає на свою кухню величезні суми. „Stampa“ розказує про шефа царської кухні, який в протягу кільканайцять літ зложив собі міліони, подякував за місце, думаючи, що будучи міліонером, найде собі десь ще інтратнїйше місце. Та скоро пересьвідчив ся, що нігде не можна так плавно „шахрувати“ як на царськім дворі і повернув небавом назад до своєї служби.

¶ Мужицькі бунти в Румунії. Великі дідичі в Румунії визискують тамошних селян в страшний спосіб так, що там дуже часто повстають з тої причини кровавї заворушення. Мин. місяця в селі Рука казав дідич вирубати кавалок громадського ліса. Се обурило селян і вони поніщили панські засїви і господарські будинки. Дідич спровадив військо, яке напало на селян. Богато хлопів є ранених, кільканайцять забитих. Військо знущало ся над безборонними хлопами в страшний спосіб. Всї села обурені на нелюдяне поведенє дідича і війська. Готово прийти до нових заворушень.

¶ Супружество в трійку. Перед судом присяглих в Манчестер в Анґлії ставав перед кількома днями робітник Гіршт, обжалований о двоженьство. Розправа судова виказала, що обжалований оженив ся другий раз за згодою своєї першої жінки. По якімсь часї одначе вернув до своєї першої жінки, а другу за її згодою взяв за наймичку. Прикликана на розправу друга жінка зізнала, що її дуже добре у свойого чоловіка і його першої жінки, та зовсім не думає, щоб він за таке поведенє мав бути караний. Мимо сього суд засудив властителя двох жінок на 7 днів тюрми.

¶ 108-лїтна карлиця. На паризькім передмістю Кліші померла карлиця, яка прожила 108 літ. Звала ся вона Марія Лявренс, а з походження була Еспанкою. Ся довговічна карлиця була висока на цілий метер, тож ціле житє показувала ся в мандрівних музеях особливостий і теж померла в мешкальнім возі такого музею. Що карлиця родила ся справді в 1803 р., про се сьвідчив її пашпорт, виданий еспанськими властями.

¶ Згоріла старинна катедра. Одна з найстарших італійських церков, побудована ще в XIII. столітю катедра, в Канверсано згоріла зовсім. Знищені також всі твори штуки, що містили ся в сїй церкві. Одночасно згорів монастир, заложений ще 1090 р. нормандським ґрафом Гандвілем, получений з катедрою, в котрім містили ся славні византійські мальовила. Мальовила сї теж згоріли.

¶ Де найбільше пють? Часопись „Strassburger Post“ недавно посьвятила троха місця на досить цікаву статейку, кілько в котрім краю найбільше „жаждущих“ і кілько ті „жаждущі“ випорожняють бочівок та фляшок пива та горівки та ще там чого. І так: в Данії пересїчно випиває чоловік 108 лїтрів пива, дуже мало вина і 24 лїтри горівки за один рік. Швед вдоволений 56 лїтрами пива і 9 горівки. Норвежець випиває 81 лїтрів пива і 3 горівки. Москаль пє 3 лїтри пива і бочку „водки“. Француз потребує 32 лїтрів пива, 10 горівки, 108 лїтрів вина. Анґлїк випорожнює 6 лїтрів горівки і 158 пива. Та Бельґієць випиває найбільше, бо 221 лїтрів пива і 9 горівки — пє кождий. Австрієць і Мадяр випивають по 11½ лїтрів „шнапса“ і 16 вина з додатком, що Австрієць випиває ще 80 лїтрів пива, а Мадяр 13. Окрему рубрику між австрійськими піяками становлять галицькі кацапи, котрі в споживаню „водки“ не уступають своїм чорносотенним братам з під кнута. Найменше в Европі пють Італійці, бо лише 2 лїтри пива, 1¼ лїтра горівки, зате вина аж 98 лїтрів. Кілько випивають в Німеччині, сего згадана часопись, мабуть із сорому, не подає. І кілько через людські горла пересуне ся міліонів долярів маєтку зовсім без користи? Дивно — справді дивно.

¶ Копальні золота і срібла. Видатність золота на земській кулї переходила в останнім віці ріжні зміни. Перед сто лїтами виносила около 100 міліонів долярів річно, опісля однак опала до 80 міл. дол. Доперва в 1882 р. збільшили ту видадність майже в пятеро копальні золота в Трансвалю та в західній Австралії. „Economiste francais“ подає, що в 1910 р. видобуто з нутра землї золота на пів міліярда долярів, що в порівнаню з 1909 р. виносить приріст 8 міліонів дол. Нині все ще найбільше золота доставляє Трансваль, підчас коли видатність золота в Злуч. Державах постійно зменшає ся. В 1910 р. Трансваль доставив золота на 130 міл. дол. Злуч. Держави 80 міл., Мексик на 18 міл. дол. Около 10 міл. доставила Росія, анґлійські Індії, Канада, Китай, Японія і Корея. 4 міліони дав Мадаґаскар і західна Африка. Копальні срібла виказували в XIX. в. значну видатність, яка відтак почала зменшати ся і доперва в 1907 р. вернула до давного стану. В 1910 р. продукція срібла виносила 6·75 міліонів кільоґр. достарчених переважно з Мексика, Злуч. Держав і Канади.

¶ Розвій зелізниць на земській кулї. Німецьке міністерство прилюдних робіт оголосило в „Archiv fuer Eisenbahnwesen“ сьвітову статистику зелізниць. На основі тих виказів було на цілім сьвіті з кінцем 1909 р. — кромі трамваїв і вузкоплясхових зелізниць — 1,006.748 кільометрів зелізних доріг. В 1909 р. осягнено перший міліон кільометрів шин; перших 100.000 кільометрів осягнено в р. 1859, а пів міліона в 1886 р. Найсильнїйший приріст в будові зелізниць виказує в 1909 р. Америка. В самих Зєдин. Державах півн. Америки вибудовано в тім році 5.134 км. Був то рух майже о половину слабший як в 1908 р., в котрім вибудовано 10.116 км. нових доріг. В 1909 р. приріст зелізниці представляє ся в сей спосіб: нових зелізниць побудовано в Канаді 1276 км., в Арґентині 608 км., в Бразилії 1706 км., російської зелізниці на Сибірі 2025, а в Китаю 500 км. Европейські зелізниці побільшили ся в тім році о 4067 км. Більша половина тих зелізниць припадає на Австро-Угорщину і Німеччину, в першій з них побудовано 1081 км., а в другій 1055 км., нових зелізниць.

Найбільше зелізниць має Америка, бо більшу половину всіх зелізниць на сьвіті. В 1909 р. було там разом 513.824. Зелізниці цілої Европи виносять разом 329.691 км. довжини, о 52.000 км. менше чим в самих Зєдин. Державах півн Америки. По північній Америці найбільше зелізниць має Німеччина, має вона 60.089 км., потім европейська Росія, 59.403 км., Індія 50.667 км., Франція 48.579 км., Австро-Угорщина 43.717 км., Канада 38.783 км., Анґлія з Ірляндією 37.475 км., Арґентина 25.509 км., Мексик 24.161 км., Бразилія 20.917 км., Італія 16.799 км., Іспанія 14.956 км., Швеція 13.797 км. Инші держави посідають менше ніж 10.000 км. зелізниць. У відношеню до простору найбільше зелізниць має Бельґія, бо на 100 км ^{2} припадає там 28.1 км. зелізниці. Відтак наступає Саксонія, на 100 км.^{2} 21 км. зелізниці, Люксембурґ 19.7 км., королївство Баден 14.7 км., Альзація і Льотаринґія 14.1 км. Анґлія 11.9 км., Німеччина і Швайцарія по 11.1 км., Віртембергія 9.8 км., Баварія 10.5 км. Найгустійші зелізниці має отже середуща Европа. Франція має лише 9.1 км., Австро-Угорщина лише 6.5 км. на 100 км.^{2} На ту саму поверхню припадає в Зєдин. Державах лише 4.1 км. зелізниці.

В відношеню до числа населеня найбільше зелізниць має кольонія в західній Австралії, де на 10.000 мешканців припадає 79.2 км. зелізниці. Відношенє се представляє ся в Канаді як 10.000: 59.7 км., а в Зєдин. Державах 10.000: 43.5 км. В Німеччині припадає на 10.000 мешканців 9.9 км., а в Австро-Угорщині 9.3 км. зелізниць.

¶ Деревляна статуя своєї особи. Японський артист-різьбар, Ганануми Масакіхі, вирізьбив статую з дерева своєї власної особи, і подібність є така велика, що коли різьбар стане біля своєї статуї, то не можна його від неї розріжнити. Всї земляки не мають слів похвали для сеї статуї. Масакіхі ужив до своєї різьби 2.000 кусників дерева і так їх щільно поскладав в одну цілість, що сих скленень не можна оком розріжнити. Кожду зморщочку, кожду найменшу нерівність викинчив він знаменито. А до сего додав на голові звичайне волосє, щоби подібність була ще більша. Скляні очи є звернені на діл, так що їх нерухомість не кидає ся в очи. Статуя держить в одній руці якусь маску, а в другій різьбарський знаряд.

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Констангин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ДО ВСЇХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларациї, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларациї було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово **ціле** або **половину** посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларациї пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларациї.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — приймає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 1892 КВИТ $115.00
на сто пятнайцять долярів, котрі місц. Уряд отримав як похор. кошта по Антоні Скрабут з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Чікаґо, Ілл. дня 8. серпня 1911.
Ксеня Скрабут.
Сьвідки:
Михаїл Дороцкий,
Петро Бабяк.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 165.
Стефан Зелінка, предс.,
Стефан Коцоловський, секр.

Ч. 1891 КВИТ $385.00
на триста вісімдесять пять долярів, котрі п. Ксеня Скрабут отримала як посмертну запомогу по мужу Антоні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Чікаґо, Ілл. дня 8. серпня 1911.
Ксеня Скрабут.
Сьвідки:
Савка Колян,
Петро Бабяк.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 165.
Стефан Зелінка, предс.,
Стефан Коцоловський, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітинґів призначені до друку в рубрикці „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнійше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усї оголошеня, які прийдуть до редакції пізнійше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

СКРЕНТОН, ПА. Братство Пр. Богородиці, від. 123, подає до загальної відомости, що буде принимати в серпню, вересню і жовтню нових членів без вступного до братство, а до Р. Н. Союза після статута. — На послїднім мітинґу підвисшено хорим запомогу з пять долярів тижнево на шість дол. Хтоби хотів приступити до сего брацтва, нехай зголосить ся до братського предсїдателя Василя Ґруцеляка, Mt. Vernon Str., або до орґанізатора Івана Білецького, 1205 Euclid Ave. — Мітинґи місячні відбувають ся все третої неділї в місяци в гали церковній на 7th Street. — Уряд.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА" за місяць червень 1911 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	13	30
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	4	00
4	Jersey City, N. J.	2	05
5	Mt. Carmel, Pa.	3	00
6	Brownsville, Pa.		—
7	McAdoo, Pa.	26	56
8	Elmira, N. Y.	3	50
9	St. Clair, Pa.	8	45
10	Ansonia, Conn.	6	55
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	5	70
16	Lansford, Pa.	6	15
18	Seymour, Conn.	1	43
20	Jessup, Pa.	5	75
21	Mayfield, Pa.		50
23	Homestead, Pa.		—
24	Shamokin, Pa.		75
25	Trauger, Pa.		25
26	Belle Vernon, Pa.		75
27	Glen Lyon, Pa.	11	65
28	Mahanoy Plane, Pa.	2	00
29	Rhone, Pa.	5	40
33	Northampton, Pa.	30	85
35	Whitney, Pa.		25
36	Scottdale, Pa.	4	05
37	Chisholm, Minn.	2	25
38	Auburn, N. Y.	4	75
39	Syracuse, N. Y.	1	25
40	Edwardsville, Pa.	6	75
42	Passaic, N. J.	5	15
43	Simpson, Pa.	4	00
45	Philadelphia, Pa.		—
46	Plymouth, Pa.	8	10
47	Ambridge, Pa.		50
48	McKeesport, Pa.	2	50
53	Pittsburg, Pa.	13	75
55	Carnegie, Pa.	7	75
58	Ramey, Pa.		25
59	Leisenring, Pa.	4	75
60	Baltimore, M. D.	2	25
61	Dunlo, Pa.	3	00
63	Ford City, Pa.	2	25
65	Elizabeth. N. J.	5	00
67	Butler, Pa.		—
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	2	55
72	Alden Sta., Pa.	12	40
73	Providence, R. I.		75
78	Minersville, Pa.		—
81	Baltimore, Md.		90
82	New Alexandria, Pa.	5	50
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	5	25
87	Lancaster, N. Y.	2	40
90	Centralia, Pa.		—
91	McKees Rocks, Pa.		25
92	Taylor, Pa.	3	00
96	Pittsburg, Pa.	3	50
97	Marion Heights, Pa.		50
98	Shenandoah, Pa.	3	75
99	Wilkes Barre, Pa.	1	50
102	Cleveland, O.		75
104	Perth Amboy, N. J.	5	40
105	Nicetown, Pa.		—
106	Chicago, Ill.	3	20
107	Sayre, Pa.	3	00
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth, Pa.	1	25
113	New Florence, Pa.		50
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa.	8	25
121	Trenton, N. J.	14	49
123	Scranton, Pa.		90
126	Beaverdale, Pa.	1	75
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	2	75
129	Sykesville, Pa.	3	00
130	Pittsburg, Pa.	1	50
132	McKeesport, Pa.	2	75
133	Newark, N. J.	2	00
135	Smoke Run, Pa.	2	85
136	Carnegie, Pa.		75
139	Oil City, Pa.	1	50
140	Youngstown, O.		50
142	Elizabeth, N. J.	3	35
147	Allentown, Pa.	4	25
148	California, Pa.	1	25
156	Sheffield, Pa.	1	00
157	Donora, Pa.	4	75
162	Scranton, Pa.	3	50
179	St. Louis, Mo.		50
182	Dixonville, Pa.	1	25
188	Ginter, Pa.	1	65
197	Swoyers, Pa.	4	00
198	Port Gervis, N. Y.		50
201	Whippany, N. J.	1	50
203	Brooklyn, N. Y.		50
207	Jeanette, Pa.	1	65
208	Kingston, Pa.	2	40
213	Bayonne, N. J.	4	28
214	McKees Rocks, Pa.		50
217	Rochester, N. Y.		50
222	Mahanoy City, Pa.	3	60
227	Derry, Pa.	1	15
228	St. Clair, Pa.		24
229	Scranton, Pa.	4	50
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	2	85
246	Crompton, R. I.		50
247	Wilmington, Del.		50
249	Nanticoke, Pa.	1	80
255	West Newton, Pa.	1	00
257	Spring Valley, N. Y.		75
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		—
263	McKees Rocks, Pa.		25
276	Ambridge, Pa.		75
283	Auburn, N. Y.	1	50
285	Glassport, Pa.		25
291	Brooklyn, N. Y.		75
296	New Kensington, Pa.	2	25

Прихід за місяць червень є 388.08

Зіставленє:

Прихід за місяць червень є	388.08
Готівка з кінцем мая зістала - - - -	12.105.73
Процент до 1. липня 1911	106.00
Весь прихід є - - -	$12.599.81
Розхід за місяць червень є	15.00
Готівка з кінцем червня остає	12.584.81

Д. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь, г. кас.,
С. Ядловський, г. секр.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ" в ГАЛИЧИНЇ.

Заходом пп. Алексея Цепка і Теодора Біля з Donora, Pa. зібрано для 31. липня с. р. на хрестинах у п. Миколая Беднарчика отсї датки: Ал. Цепко і Мих. Вархолик — по $1.00; Теодор Кіньо, Теод. Ятчишин, Гавр. Біль, Теод. Біль, Теод. Ґаздайка, Мик. Беднарчик, Тимко Пулик, Іван Кічан Василь Яблонський — по 50 цнт.; П. Кондра, М. Русенко, Дм. Вархолик, Ю. Завойська, Анна Вархолик і Й. Біль — по 25 центів. — Разом $8.00

Що розказував мені столітний дідусь про Запорожців?

(За Еварницьким)

(Дальше).

— А чи так воно було й коло Січи?

— Ні, там уже інакше. Коло Січи, на степах, скрізь стояли бурдюги, себ то хати на пять, десять або й більше люда. В такому бурдюзі жили і мій батько. Бурдюги робились просто. Викопає Запорожець ямку, поставить в ямці хворостяну загороду, насипле довкола неї землі, обставить краєм, накриє, обліпить і обмаже глиною, виведе піч, щоб хліб печи, зробить кабицю, щоб страву варити тай живе собі, мов пан який у палаті. А щоб бачити, що діє ся в степу, зробить собі в бурдюзі маленьке, кругленьке наче тарілочка віконце, вставить в него таке зелене, погане скло з кругленькими рамцями з чотирох трісочок і дивить ся крізь него з бурдюга. Як і в курени, так і в бурдюзі комина не було; у бурдюзі і груби не було, а була тільки низенька і зроблена з каміня піч. Як запалиш було, то з неї полумя так і буха, а каміня як розпалять ся, наче огонь горять. Холода не було чого боятись в бурдюзі.

В деяких бурдюгах і прикраса була: по стінах висіло оруже, на покуті стояли розмальовані золотом образи, попід стінами приробелені були лавки, стільці, щоб було де сісти. А декотрий бурдюг то й килимами був вистелений. Такі бурдюги розкидані були скрізь по запорожських оселях. Вони відчинені були для кождого і ніколи не запирали ся, бо там так було, що чужого ніхто нічого не возьме. Як їде або іде кудинебудь господар бордюга, то так і лишає його, ще й страву на стіл покладе. Хто хоч, заходи!

Ось їде там по степу якийсь чоловік і захотів їсти. Бачить, стоїть бурдюг — зараз і навернув до него. Найшов казан, пшоно, сало або рибу, викресав огню, зварив собі обід, сів, вів, напив ся води і ляг спочивати по обіді. Заборони не було. А приїде господар, то ще й рад гостеви; привитає його наче батька, бо тільки йому й родини на широкому степу, що захожий чоловік. А як гість не діжде ся господаря, то зробить маленький хрестик з дерева, поставить серед бурдюга і їде з Богом, куди йому треба. Се на те, щоб знав господар, що заходив в хату чоловік. От як воно було у Запорожців. Не дуже гарні були їх оселі, зате привітні.

Крім бурдюгів і куренів були ще в Запорожців і зимовники. Се вже таке, наче хутір: хата, а коло неї кругом комори. Бувало, як хто їде до зимовника, то перше всего крикне: „пугу! пугу!“ А йому відповідають: „Козак з лугу!“ Тоді вже й пускають. А як увійшов у сіни, то збрую клади на кабицю, а в хату не неси.

— Добре, дідуню, добре. А чи не знаєте, якої страви вживали Запорожці?

— Всякої вживали: мясо, овочі, рибу. Всячину їли, голодом себе не морили. Тай нічого було морити, коли скрізь і звіра і птиці і риби, скільки хоч. Звірів ловили в желізка, птиць убивали з оружа, а рибу неводом ловили. Їли Запорожці до сита, бо самі й варили, самі й пекли. Одного тільки мало в них було: печеного хліба, замість хліба вживали тетері. Тетерою звалось тісто з житної муки, розведене молоком або водою з медом. Зразу, як замішають, то воно рідонке, відтак кисне і стає густим. Схоче бувало Запорожець їсти, то бере казан, вішає його на кабицю, наливає водою, кидає в неї тетерю, до тетері підсипує пшона, а до пшона риби або раків і тоді вже й варить. Зваривши, їсть і горівкою попиває або наливкою. Самі її робили у себе в Січи. В Січи вони варили і пиво на своїх броварнях і мід і припікану з корінєм горівку; робили і другі напитки з деяких зел або папороти тай пили з овечим молоком.

— А з чого їли Запорожці?

— Мисок вони не любили: блощицями — кажуть — воняють. Черепяного й скляного посуда теж не вживали. Та як їм з тим черепом чи склом і возити ся? Ще потовчеш! Посуд їх понайбільше був з міди: кітли, ринки — се їх, а горшки, горнята, чарки — се вже або міське або турецьке. В черепяному посуді ховали звичайно За порожці свою добичу; возьме горщик, накриє його яким желізом і закопає в землю. Крім казанів та ринок були в них ще деревяні збани, що звались у Запорожців „михайликами“. Робили їх понайбільше з вербини, а виструґували так чисто, що аж вилискують було до сонця. Були в них і ложки, деревяні і панські; були чарки, фляшки, тільки те все не їхньої роботи. Самі вони жили дуже просто.

— Розкажіть же тепер мені, дідусю, як зодягали ся Запорожці?

— Зодягали ся вони добре, ходили і браво і чепурно. Вони, бачите, голови голили; виголить та ще й милом намаже, щоб добре волося росло. Одну тільки чуприну лишали на голові, завдовшки на локоть. Сплете її, замотає на ліве вухо разів зо два або й три тай висить вона аж до самого плеча. Як би піймав за неї, то булоб за що держати! А инший возьме й перевяже чуприну стрічкою, закрутить її на голові та так і спить; а ранком, як устане, як розпустить її, то вона наче хвіст у вівці зробить ся. Дівчата любують ся в косах, а Запорожці в чупринах.

Бороди вони теж голили, тільки вуса лишали і плекали їх довгі-предовгі. Отсе бувало, як начернить їх, як розчеше гребінчиком, то він і старий буде, а вийде такий козарлюга, що аж! Довженні вуса любили! Инший возьме їх обома руками, підойме в гору, позакладає аж за вуха, а вони ще нижше вух звисають. От такі вони вусарі були!

Одежа в них була на дроті, себ то в середині був дріт поставлений, скільки хоч бий, не пробєш. На бавовні була, з шовковими шнурками та ґузиками, з тонкого сукна та всілякої краски. Сей надїне голубу, той — зелену, другий червону, хто якої забажа. На голову надягали високу шапку, остру, довкола зі смушків, в горі зі суконним дном червоним або зеленим, довгим, на самім вершечку зі срібною китицею. Шапка служила іноді козакови замість кишені, туда він було закладає за смушки тютюн, кресало, люльку — особливо люльку: як виняв із рота, так і застромив за шапку. Шапки робили ся відповідно до куренів; який курінь, така й її краска.

Шапка — се само перше й головне одїне козака. Потім вже надягав кафтан довгий до колін, червоний з ґузиками, з шовковими шнурами та з двома ключками по боках на пистолі. Підпереже Запорожець такий кафтан і вже готов. А пояси носили шовкові, широкі та довгі, турецької та перської роботи. Краї в них бували позолочені або посрібльовані. Такий пояс мав іноді довжини зі сім метрів або й більше. От як треба козакови підперезати ся, то привяже він пояс шнурком до гвоздя тай обкручує ся довкола, аж намотає на себе весь пояс. Шнурки повяже на спині, золочені кінці попустить зпереду і ходить, як той лицар.

Крім тих довгих поясів носили Запорожці ще й коротенькі зі скіри або волоса. На них то навішували пістолі, ножі, люльку, шаблю. Шаблї носили низько, як іде козак, то вона за ним волочить ся.

По кафтані надїває вже козак черкеску або жупан. Се була широка, довга одежа до самих кісток з рукавами. Вона вже була иншої краски, як кафтан: червоний кафтан то черкеска голуба або синя. Прикрашена бувала шнурками, гафтована золотом, тасьмами, з широченними рукавами з прорізом, себ то, як кажуть, на вильотах. Той проріз робили в тім місці, де рука зганає ся в лікти; нижше прорізу вже був рукав шитий. Так виходило, що на кождій руці козака надето було немов три рукави: два лежать, а один ззаду телепає ся. Ті позаду можна було звязати і тоді виглядав Запорожець, гей би крила виростали в него на плечах. По тих крилах і пізнають було з далека Запорожців. Поверх жупана накидують єще інколи кирею. Се зовсїм довга одїж по самі пяти, зі скіри або вовни, без рукавів, похожа на плащ. От яка одежа! Іде бувало козак по вулици, наче зоря сяє.

(Дальше буде).

КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА ДІСТАТИ В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релиґійні віруваня	20
Русько англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на земли, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

ДРУКИ

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник за померших	10
Папері листові з вінєтами, оден	2

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛИҐІЙНІ.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковник, малий, лат. буквами	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Зборник	80
Зборничок	55
Збірничок найкрасших пісень церков.	10
Ангелский хор, збірник народно-церковних пісень під ноти, часть I.	25
Ангелский хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими буквами	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий money-order. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не принимає посилок за послїплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.